

La Veu d'Inca

REDACCIO I ADMINISTRACIO
Murta, 5.--INCA.

Any III

SETMANARI POPULAR
INCA 20 DE OCTUBRE DE 1917

Núm. 146

PAGAMENT A LA BASTRETA
Un trimestre Una peseta

DE COLABORACIÓ.

LO DEL CARRER DE MUNTANERA

II.

Es un fet innegable que les obres fetes pe'n Llorenç Beltrà Salvà, *sense autorització del Ajuntament*, en el carrer de Muntanera o del Povet, no poren anar ni amb rodes, constituïnt un abús intolerable, pels següents motius, anotats en l'article publicat dia 22 del passat setembre:

I. Haver cubert i casi tancat amb el nou edifici un pou públic que sempre havia estat lliure i que molts bons serveis ha fet an el vecindari, sobretot els anys de sequedat.

II. Haver fet desapareix la paret que separava l'anomenat carrer de la finca de l'autor de l'atentat, i que enllasava dit pou públic amb la vorera del pont del torrent de Cantabou.

III. Haver assenfat part de l'edifici dins la via pública, seguint una tirada nova i absurd, puis com més s'acosta an el pont més se'n entra dins el carrer.

Es també un fet innegable que la instància dels inquers, qui reclamaren contra dites obres estigué pendent de resolució del Ajuntament casi tres mesos, i, durant aqueix temps, l'autor de les obres clandestines no s'excusà ni se defensà.

Després d'haver dictaminat la Comissió d'Obres del Ajuntament en contra de les fets en el carrer de Muntanera, la Corporació municipal acordà, per cinc vots contra quatre, fer tirar a terra part de l'edifici de que tractam, quin acort fonc ratificat en la sessió pròxima posterior.

Are bé: tractant-se d'unies obres ilegals, desgavellades i perjudicials an els interessos del poble: ¿com s'explica que l'acort de son esbucament no's prengués per unanimitat? ¿perquè hi hagué quatre regidors qui votaren contra el derribo?

Segons referències, puis l'articulista no assistí a la sessió del Consistori, el regidor D. Miquel Amengual proposà que, abans d'acordar-se l'esbucament de les obres malfetes, s'instruis expedient, amb el fi de depurar i exigir responsabilitats; no essent aprovada tal proposició.

Jo que som partidari de que els fets punibles no quedin sense càstic, si hagués estat regidor, hauria votat a favor de l'ins-

trucció del expedient proposat pe'l Dr. Amengual; però també hauria votat a favor de l'enderrocament de les obres ilegals, puis consider que aquests dos acorts eren compatibles, i que poria acordar-se l'esbucament de les obres fraudulentes, abans d'obrir l'informació sobre responsabilitats.

Efectivament, de l'informació que's fés porien resultar més o menys personnes complicades en l'abús cometès, però mai poria demostrar-se que fossen lícites les obres denunciades.

El Sr. Amengual i els tres regidors que's segueixen sabien que'n Llorenç Beltrà no havia presentat, en la Secretaria de l'Ajuntament cap sollicitut ni cap plà per fer l'edifici denunciat; sabien que la Corporació municipal no havia acordat estrenyer el carrer de Muntanera, ni regalar el pou anomenat «Es Povet»; i sabien que's drets del Municipi havien estat trepitjats mediante l'execució de les obres denunciades. No obstant, votaren en contra del enderrocament d'aquestes.

El Sr. Amengual i sos companys de votació tenien obligació de sobre que's d'incumbència única i exclusiva del Ajuntament acordar les alineacions dels carrers i autorizar les obres particulars que han de confrontar amb aquells.

El Sr. Amengual i sos companys tenien obligació de sobre que, encare que resultàs cert que alguns empleats del Ajuntament haguessen donat la tirada del edifici d'en Llorenç Beltrà, no per això deixava de ser procedent son enderrocament, perque dits empleats haurien obrat per sí, sense tenir autorització de son principal: la Corporació municipal. Axí com seria nulo e ineficàs un embargu de bens practicat pe'l porter d'un Jutjat, si no hagués precedit l'acort del Dr. Jutje, dictat a instància del acreedor; així també no poren tenir cap valor ni eficàcia les tirades de carrers donades per empleats del Municipi, si no hi ha acort previ del Ajuntament, que's l'entitat encarregada d'administrar els interessos propis de la ciutat.

La conseqüència que hem de treure, idò, es que estaren desacertats els quatre consejals que no volgueren sumar sos vots a l'acort, just i equitatiu, de tirar baix les obres ilegals fetes pe'n Llorenç Beltrà.

Inca 10 octubre de 1917.

Joan de Son Catiu.

FULLES CASTELLANES

EL REY DEL AMOR

¡Lugar de Mancor!: hoy te rinde el último de los periodistas católicos, un homenaje sincero y entusiasta; tan sólo para tu comenzada obra social, en vibración íntima, traza ésta palabra compendio suma y lema de la hermandad de celo y esperanza: ¡Adelante!

¡Sí; adelante!, bello rincón florido, cercado de las altas montañas de verdor perennial, entre las que surge alto el níveo «Puig mayor», enclavado en el corazón de la Isla dorada...

Tú blanco caserío, cual nido de torcaces palomas, en fondo azulado-plata de tus centenarios olivos, se incendia a los místicos haces de las voraces llamas del todo Caridad, para sumergirse en piélagos de dicha y ventura, sin fondo y sin fin.

¡Ah!; es que tus vetustos hogares, semilleros vivientes de buenas tradiciones, se van consagrando al Deílico Corazón de Jesús.

Rey de reyes y Señor de los que dominan: cielos y tierra, espacios infinitos y abismos insondables, todo está sujeto a su Imperio y Señorío. El es el Caudillo invicto, antes del cuadrante del tiempo; el Capitán esforzado, que nos dirige en la noble lid contra el poder del Averno; y salva los siglos, tremolando airosa en clamoroso triunfo su gloriosa Enseña: el Lábaro Santo de Constantino el Grande, el Arbol de la vida, la redentora Cruz, alfa y omega de la felicidad terrena y empírea de todas las generaciones, en su largo peregrinaje por la dolorosa vía del destierro.

Mas también es el Amor de los amores, el Amor esencial. ¿Amor? ¡Cúan difícil es adaptar a su justo medio, la galana frase del universal sentimiento!: escapa a toda mundana investigación, por ese espiritual enrejado de sus cinco letras combinadas... Y es que el amor: todo lo dona, todo lo espera, todo lo puede... Y si el amor es el de Dios, el Amor infinito, ¡oh, entonces!... enmudece humana lengua y deja al alma, modula celeste parla de efluvios dulcísimos, y sea la directora de tu existencia, enseñada por el divino Maestro. Aquél que dijo:

—«Yo soy el Camino, la Verdad y la Vida—».

¡Pequeño Estado de la familia: si tienes por excuso Soberano al *Rey del amor*, nada temas: su fortísimo brazo, ahuyentará a tus enemigos; la paz será contigo; y, tu nombre escrito en su Corazón, te unirá a El en la perpetua alianza!...

Santiago Vilella Crespo de Quirós.
Mancor, Octubre de 1917.

MIREIA

Per encàrrec de nostra estimada col·laboradora, la excelsa poeta D.ª Maria A. Salvà, l'Institut de la Llengua catalana, ens ha fet present d'un bell exemplar de la incomparable traducció de Mireia, que agraïm de cor a la traductora i a l'entitat editadora.

El troç que a continuació en publicam, deu ser un cant popular de la Provença.

LA CANÇÓ DE MAGALI

—O Magalí, ma ben—amada!

Guaïti ton cap al finestró!

Escola un poc aquesta albada
de tamborins, tota dolçô.

Lluu dels esieis la munió;
l'aura és callada...

Més dels estels s'esblaimaràn
quan et veurà!

—A la cançó que el bosc entona
més que a ta albada jo faig cas:
m'en vaig a mar, i en poca estona
tornada anguila ja em veuràs.

—O Magalí! Quan tú seràs
el peix de l'ona,
un pescador jo em tornaré:
te pescaré!

—Oh! Més, llavors, si et fas pescaire,
ton volantí quan llançaràs
jo esdevindrà l'ocell volaire,
vola que vola i volaràs!

—O Magalí! Quan tú seràs
l'ocell de l'aire.
un caçador jo em tornaré:
te caçaré.

—A l'ocelleta més garrida
quan vulgis tú parar ton llaç,
jo esdevindrà l'herba florida:
m'amagaré pels pedregàs.

—O Magalí! Més, si tú et fas
la margarida,
jo l'aigua clar em tornaré:
te regaré.

—Si tú et torneses l'aigua pura,
jo esdevindrà nuvolàs,
i endreçaria, a la ventura,
cap a l'Amèrica mon pas.

—O Magalí! Si tú t'en vas
lluny per l'altura,
l'aura de mar jo em tornaré:
te portaré.

Més, si tú et fas la marina da,
quan de seguir-me provaràs
jo esdevindrà la calorada
que escampa el sol quan fon el glaç!

—O Magalí! Quan tú seràs
la soleuada,
la sargantana jo em faré
i f'ém beuré.

Si et fas reptil de dura esquena,
quant pel pedreny t'amagaràs
jo esdevindrà la lluna plena
qui dels bruixots fa llum al pas.

—O Magalí! Quant tu seràs
lluna serena,
jo blanca boira em tornaré:
t'embolcaré.

—Més, si la boira m'emmanfella,
encare presa no hem tindràs,
jo esdevindrà rosa-poncella
entre espinals, i no m'haurà.

—O Magalí! Quan tú seràs
la rosa bella,
la papallona jo em faré:
te besaré.

—Corre que corre, bé et pots moure
jamai, jamai m'agafaràs:
jo de l'escorça d'un gran roure
me vestiré sens fer-te cas.

—O Magalí! Més no seràs
encare a lloure:
jo branca d'euva em tornaré:
t'abraçare.

—Quant et creuràs tenirme estreta
sols un vell reure agafaràs:
seré a Sant Blai ben tancadeta,
i el menestir barra ton pas.

—O Magalí! Més, si tú et fas
monja blanqueta,
el teu confés jo em tornaré:
t'escalaré.

—Si del convent passes la porta,
totes les monxes trobaràs
cantant responsos amb veu forta,
i amortallada allí em veuràs.

—O Magalí! Més si tú et fas
la pobre morta,
llavors la terra em tornaré,
i aquí t'haure.

—Ja de ma fe et puc dar fermança
crec ton parlàr que no és fingit.
Mon anellet de recordança
deixa que posi en el teu dit.

—O Magalí! Com bat mon pit!
Quina alegranza!...
Mira els estels, o Magalí!,
tot just lluïs»

Estampes del Cor de
Jesús des
de un metre fins a tamany tarjeta.
Preus segons classes i mides.

PETITES BIOGRAFIES

ADAN

Fou nostre primer pare. Va esser creat l'any 3074 abans de la venguda de Jesucrist. En son cos format de un poquet de terra, a imatge de Deu, Deu li va infondre una ànima immortal. Va esser tan extensa la ciència d'Adà que fonc ell el qui posà el nom a totes les coses.

L'Omnipotent arrencà del cos de Adà una costella, mentres dormia, formant d'ella el cos de la primera dona, Eva, a qui també infundí una ànima immortal. Deu l'entregà a l'home per esposa i companyera, impossant-lo el precepte de no menjar de la fruita de l'arbre del bé i del mal, precepte que no guardaren, per quina causa foren trets del Paradiç terrenal, a on habitaven, deixant per llegat an el genre humà el fruit de la seva culpa, el pecat original.

Ll. D.

Garbes i Gavelles

Telegrama significativo

El «Nuevo Diario de Zürich» publica el siguiente artículo de Viena:

«Con ocasión del estudio de los documentos del Ministerio de la Guerra servio, caídos en manos de las autoridades austro húngaras, se ha encontrado un telegrama del Alto Mando servio, cuyo contenido es significativo en alto grado, respecto a la inonoble campaña calumniosa de la Entente. El telegrama dice lo siguiente.

«Sr Ministro de la Guerra. Telegrama número 341 de Kragujevac, despachado el 11 de Noviembre de 1914, a las siete y treinta minutos; recibido el 11 de Noviembre a las ocho y diez minutos, y entregado al Gabinete a las diez y cinco minutos.

Es preciso que se publique en nuestra prensa y bajo varios títulos que se está tratando en Austria-Hungría a nuestros prisioneros y soldados de un modo brutal y que han sido alistados lo mismo nuestros soldados prisioneros que nuestros paisanos capturados, en las filas de los ejércitos austriacos y alemanes, para ser empleados en los frentes contra rusos y franceses. Ruego que se hagan publicar en la prensa esta clase de noticias con los necesarios comentarios y según método conocido. C. N.º 7034 por orden del Jefe del Estado, Coronel Ziv, Pavlovic.

Ha de escribirse al Sr Ministro de la Gobernación suplicándole que dé las órdenes oportunas para que nuestra prensa cumpla con el deseo del Alto Mando militar.

El ministro de la Guerra, Coronel Ducan P. Stefanovic.»

Rara vez habrá podido obtenerse una prueba más clara e irrefragable de las calumnias con que la Entente intenta producir animosidad entre los neutrales contra Austria Hungría.

Quedará todavía en la memoria de los

Digne de alabança i d'imitació és l'actitud d'aquests novells esposos, que amb això han volgut imitar lo que feien els antics cristians acomodats, que per solemnizar les grans alegries solien fer-ne participació a la Església i an els pobres, essent esplèndits amb donatius i limosnes.

Donam l'enorabona als amics esposos pel bon exemple que han donat a la societat moderna, que pensa amb mil follaries menys que en les coses que axequen l'espiritu.

Són estats nomenats per la Junta complicant de la Audiència, pel quadrienni vinent, Jutge Municipal de la Ciutat, el missè D. Miquel Pujades i Ferrer, i suplent, el Farmacèutic D. Bartomeu Trías.

Felicitam a nostros amics per la seva distinció, i al poble per haver recaiguts tant delicats càrregos en personnes tant honorades i justicies.

Dissapte passat reberem una invitació per assistir al certamen que la Joventut Antoniana ha organitzada per commemorar el IV centenari de la mort de Fra Francesc Ximenis, Cardenal Cisneros, Regent que fonge de Castella.

Mos sabé greu que nostres ocupacions no mos donassen llaguda per assistir-hi. Lletgim que va esser un èxit. E-hu celebrat.

Els blocs del Cor de Jesús de 1918, en castellà, ja mos han arribat, a 30 céntims.

Per renúncia de D. Juan Alzina de Director gerent de la Propagadora Balear de Alumbrado és estat designat D. Pere Bellé per la Junta de Govern de dita societat.

El felicitam.

Dijous la campana de la Església tocà a foc, resultant esser el llit de Maria Tortellà de Can Piritis, que fa tems la pobreta va fluxa de cap. Enseguida que cridà fonge socorreguda resultant així mateix tenir cremadures per la pitera i les espalles.

Ahir un'altra dona que també anava desbaratada de cap a temporades se tirà o caiqué dins un pou, que fonge treta en seguida en vida; però dins poc temps morí. La desgraciada se anomenava Maria Pujades Tortellà de can Entem.

MIREIA

An aquesta Administració n'hem rebut exenplars per la venta.

5 pesetes

Diumenge passat, un estol de fadrines amb número d'una corantena juntament amb les monges Terciàries, anaren a fer una expedició a Ntra. Senyora de Cura, del Puig de Randa, celebrant an aquell santuari

belles i devotes funcions religioses baix la direcció del Rmt. P. Cerdà.

— El mateix dia, un altre estol de joves amb les monges Paüles, anaren a visitar al Santuari de la Victoria d'Alcudia.

— Els Exploradors i els Congregants marians feren també una expedició an el Puig d'Alaró, acompanyats de sos Directors Mn. Josep Aguiló i Mn. Francesc Garau i el membre del Comitè D. Juan Pieras.

— Avui, amb motiu de la festivitat de les Santes Verges, les nines de les costures de les religioses Franciscanes, són partides de bon matí a fer un dia de gaubança, dividint-se en dos estols. Una són a Crestaig de Sa Pobla i les altres a Santa Magdalena.

Hjuntament

An el número passat per mala intel·ligència diguerem que les religioses de Sant Jeroni d'aquesta Ciutat havien solicitada de l'Ajuntament sa prompta liquidació de consums, quant deviem dir que la sollicitud presentada era dels fills de D. Jeroni Más, que en gloria sia.

Valga aquesta aclariment de rectificació.

— En la sessió de dijous el Secretari lletgí els estats de comptes detallats des de l'any tretze fins a l'actual, quedant amb això acallats els retgidors qui demanaven que es fes administració.

— La comissió encarragada de cercar un solar per fer l'hospital, que vol costear D. Domingo Alzina, presentaren per lloc el camp de ca'n Martí Maria, devers sa Font pública, senyalant hora perquè la Corporació anàs a veure el terré, divenres.

COMENTARI

En les coses que han de servir pel servei públic, els periodistes tenen el dret i el deure de donar el seu parer si hi ha de servir per orientar l'opinió per una determinació o altra. Cumplint amb aquest sagrat deure no s'ofenguin els interessats si nosaltres opinem que'l fer l'hospital devers la Font e-hu trobam un desacert gros.

Nosaltres entenem que l'hospital se deu fer a un lloc retirat i avinent, fora del bulliri de la Ciutat i del comers, i a prop de les persones que per la seva missió deuen ser els principals factors en la administració dels malalts o de l'hospici que s'establecsca.

Al fer l'hospital a can Martí Maria, seria fer-lo en despoblat per ara, i si es segueix el projecte de fer-hi plaça del mercat del bestià com pareix amb el terrer que l'Ajuntament ha comprat, serà fer l'hospital el mig del trui i bulliri. En cas de malalties contagioses l'hospital feria allunyar la gent del mercat. Una de dues, o'l mercat o l'hospital; creím que les dues coses no poden estar plagades.

Es seguirà que algun convent de monges estarà encarregat del servei dels malalts i és per demés el creure que sia cuidat per

enfermeres seclars. Idò, se deu tenir en compte, que justament els dos convents de monges estan a l'altra banda de la població, tenent una tirada de casi un Kilometre, per anar-hi, que los resultaria ben inoest; i no hem de pensar que les monges hi estiguin de plantó quant les més de les vegades no hi haurà cap malalt per tractar-se d'Inca.

Sens tenir predilecció per cap lloc creím que l'hospital estaria millor per la banda del Sur de la població, per exemple, an el terré que ara és s'hort d'Ei Prats, o altres. La Ajuntament abans de donar cap passa deu mirar be a on convé més, i consultar totes aquelles autoritats i factors que han d'entrar en la seva administració.

¿PER ESCOLES?

Escript l'antecedent comentari ens diven que D. Domingo Alzina ha dit dins la Casa consistorial devant una partida de persones de representació: «Es diu que l'hospital que jo vull fer serà un gravamen per l'Ajuntament i que no hi ha necessitat a Inca de tal establiment en grans dimensions; idò bé, si l'Ajuntament troba que tenc de fer un edifici per escoles públiques estic conforme en variar de projectes mentres siga de caràcter benèfic.»

Nosaltres creím que abans de moure res val la pena de meditar i aprofitar les bones disposicions de nostre Diputat provincial.

Prengui nota d'això, l'Inspector de l'Ensenyança D. Juan C... que du el cap fanti calent en fer edificis nous per escoles.

SOLUCIONS A LES ENDEVINAIES DEL NÚMERO PASSAT

A la targeta: *Tractat d'Astronomia*.

Al Sincategorema: *Melicotó*

Al Logògraf numèric: *Anguila*.

A la fuga de vocals:

*Madona de sa cabana,
aixecau-vos dematí,
i voreu es sol sortí,
vermei com una magrana.*

Al trenca-caps: *A bou vei, picaro! nou.*

El Sen Llorenç

REDUCCIONS

CARTELLS de Reducció de Kilos a lliures=En pàp a una pesseta; en cartó 1.75.

REDUCCIO de Kilos a arroves, lliures i unses al estil de Mallorca p'en Bartomeu Ramis. 15 centims.

REDUCCION de Kilos a libras y milesimas. Contiene, además, las reducciones de cuarteras a hectolitros, de canas a metros y de metros a canas con sus divisores=30 cents.

REDUCCION de Kilos a quintales, arrobas y libras con las reglas para hacer cuentas por Juan Vidal, Maestro de la Escuela Nacional de Llubi. Una 25 cents.

Llibreria del Carrer de la Murcia.—mes

Tip. M. Durán.—Inca.